

Előfizetési árak	
Egész évre	5 frt — kr.
Fél " " " " " " " "	2 frt 50 kr.
Negyed " " " " " " " "	1 frt 25 kr.
Tanulóknak egy évre 3 frt — kr.	
Hirdetések	
a legutányosabban számítottak.	

B A J A

vegyes tartalmu hetilap

Egyes száma ára 8 kr.

Szerkesztőség
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Anfalutczka 28. szám.
Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nány Lajos könyvnyomdá-jába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Közutaink.

Egy kereskedelemi és ipar testületben fontos városnak, mely polgárai anyagi jólétének emelésére folyton hatni akar, kiváló gondot kell fordítani arra, hogy minél több, minél jobb közlekedési eszköze legyen.

Ezen közlekedési eszközök azok az ipar és kereskedelem, mik az erők a testi szervezetben, ezen keresztül működik az élet, a vér.

Baja város soha sem lehet más, mint ipar és kereskedő város, jóléte ezen két foglalkozás sikeres eredményétől függ.

Kiváló gond fordítandó tehát arra, hogy közlekedési eszközöknek, tehát az utak, melyek a termelői környeket városunkkal összeközzik, legalább is tiszteket legyenek.

Azon számos mozgalom közeppedt, melyek azon dicőrendő szándékból indítottak meg, hogy városunk fokozatosan, sőt tán kissé gyorsabban is a rendesnél, előre haladjon, a figyelem majdnem elfordult utainkról, pedig azok folytonos gondozást igényelnek.

Az utak alatt különösen kettőre akarunk ezuttal rámutatni, az az ugynevezett országút és a dűlőt.

Nem találjuk kielégítőnek országutainkat, azok csak addig jók, míg a gondviselés bölcsesége az esős évszakot rákborítja.

Két utkiszítési módozat gyakorlatik nálunk, egyik a legközönségesebb, mely abból áll, hogy az országút azon részei, melyek részint az idő viszontagságai, részint a használat által megromlottak, az országút melletti földanyagból behányatnak, s mert talajuk leginkább homok, ez által edes kevés javítást végezhetünk, tartós javításra így kilátásunk egyáltalán nincs.

A másik módozat a kövezés, mely ugyáltal lehetővé is teszi, hogy országutaink tartósan jók legyenek.

Beismerjük, hogy a kövezés nálunk drága, sokba kerül, venni kell az anyagot, messzevidékről kell azt ide szállítani, s tuvarozni az országutakra, s épen ezen költséges módozat oka annak, hogy országutaink kikövezése alig halad.

De ha így van is, oda kell hatni, hogy évről-évre bizonyos haladást tudjunk felmutatni, s ha lépésről-lépésre készítettük is kövezett országutainkat, eljő az idő, midőn célt érünk.

Ezen módozatot tapasztaljuk a vasúti uton, de nem elég az országút további kikövezése, arról gondoskodni kell, hogy a már meglevő kövezet ut folyton jókarban is tartassék, mi a vasúti utnál figyelembe nem vétetik, lévén azon régi kövezet olyan, hogy a rajta kocsin áthaladó utasnak minden bordája szétnyílik veszélyének van kitéve.

A másik ut az ugynevezett dűlő ut. Mindenki előtt feltűnik, hogy városunk határában a dűlő utak csúski szálmaként tekintetnek, s hogy ezen közvagyonnal a tulajdon szentsége nem részesül kellő elismerésben azon polgárok által, kiknek a dűlő utak mentén fekvő vagyonuk van.

Vagyis a dűlő utak minden leikifurdalás nélkül jótalanul elfoglaltatnak és pedig annyira szemérmetlenül, hogy némely dűlő ut már s két oldalát történt foglalások miatt alig elég egy kocsi közlekedésre.

Már maga ezen körülmény időköltő tezi, hogy a hatóság sürgősen lépjen fel a foglalók ellen, s hasson oda, hogy a dűlő utak eredeti szélességét biztosítsa.

De ezen, nem menthető foglalások, a közlekedésre is nagy mérvű akadályt képeznek, ugyanis, vannak olyanok

elfoglalt dűlő utak, melyeken ha két kocsi szembejö, a kitérés lehetetlen, pedig az utak a közlekedés fenntartására hasítottak ki.

A most említett kétféle közlekedési utakra nézve tehát, midőn városi hatóságoknak figyelmét felhívjuk, tessék ezt azon biztos hitben és reményben, hogy folyton tanúsított érdeley eljárás-ával a közadmissztratio ezen terein ha a töle várt sikert biztosítani fogja.

Az iskolai figyelem jellemzése és fenntartásának eszközei.

— Tanító-tanácskozásmányi dolgozat. —

M. az iskolai figyelem?

Az iskolai figyelem alatt értjük a tanítónak azon okserű eljárását, melylyel a növendőkre olykép hat, hogy azok a figyelemre, szorgalomra és erkölcsi életre kényszerítve vannak; — azaz másként mondván: az iskolai figyelem a nevelés és oktatás szabályának azon egyike, melyet a tanítónak az iskola belserveszetének minden nemében szem előtt kell tartania; — tövidebben és határozottabban kifejezve: az iskolai figyelem a szellemi és erkölcsi életnek egyik fő-eszköze.

A paedagogiai közmondás azt mondja, hogy: "figyelem nélkül a tanítás és nevelés haszontalan igazparálás." Már pedig igaz ez.

Bármily szempontból is vizsgálva e közmondás értelmét, a tanítói közvélemény mindenkor öspontostul abban, hogy csakugyan az iskolai figyelem lelke a tanításnak, irányítja a haladásnak és alapja az erkölcsi életnek; — s azt hiszem, hogy kétségek seuki sem tudja vonni eme állításomat, hogy a hol figyelem nincs, ott kielégítő eredményt sem a tanításban, még kevésbé az erkölcsi nevelésben nem találhatni.

Igen helyesen hasonlítottá egy tanító a figyelemzetlen gyermeket a nedves taplóhoz, mely ily állapotban szikrát nem fog.

Csak a tapasztalatokra hivatkozom s beláthatjuk, hogy ott, hol a figyelem nemcsak hogy hiányzik, hanem hecsák lazuló állapotban van, ott a nevelés és oktatási céz az eredmény hőmértője 0 fokra száll alá, s annyiban száll ismét lejjebb, amennyiben a figyelem tuze lankad jobban, jobban.

Amint a társadalom minden rétegei helyes kormányozása megkívánja a fenntartó elemét, a figyelmet; — ép úgy, de talán még jobban, megköveteli azt az iskolai élet.

Miért? Azért, mert figyelem nélkül az iskolában sem rendet, sem esendét, de még a szorgalomra való éberszést sem eszközölhetjük, figyelem nélkül pontosság, engedelmesség, erkölcsiességet nem produkát még egy felüti emberekből álló művelt társadalom sem, annál kevésbé egy figyelemre szorult, egy folytonosan éber szemtel kívánó gyermek társaság.

Behívójított tény az, hogy figyelem nélküli a fenntartottakon kívül még a nélkülözhetetlen figyelmet sem nyerhetni meg, és ott, hol ez hiányzik, vajon lehet-e kielégítő eredmény?

Az hiszem elég okokat soroltam fel annak igazolására, hogy az iskolai figyelem minden iskola belserveszetének oly fontos tényezője, melyet folytonosan szem előtt tarva, kimondhatlan szükségünk is lévén rejda.

Ha már most a figyelem oly lényegesen szükséges az iskolai életben, nézzük

Közelebből, hogy paedagogiai deszempontból milyennek kell annak lennie:

Barany — a munkás tanügyi író — a jó figyelem tulajdonai közé sorolta először a gondos nevelő-irányít, másodsor az okserűt és harmonizáló a termésszeset.

Nézzük most először milyen a nevelő-irányít figyelem?

A nevelő-irányít figyelem alatt értjük a tanítónak azon személyes tapasztalatából felvő figyelmét, melyet ő úgy alkalmaz gyermekek felett, hogy azok nem rendőrszerűleg, nem az erőszakoskodó nevelés útján, sem pedig a gépies nevelés útján érlelődően legyenek foglalkoztatva, hanem azéled, tapasztalt bánásmóddal, kapcsolatban az által szigorral hat oda, hogy a gyermekek az ily helyes tapasztalt alatt a valóságos, engedelmesség, vilámság és munkásság szellemét gyümöleszözzék.

Másodsor az okserű figyelem alatt értjük a tanítónak igazságos figyelmét, melyet ő mindazon ok és körülmények közt, ezek eliben gyakorolja, melyet a józan ész és a nevelői bölcsesség is hely ben hagy.

Pédának okáért, nem okserű figyelem az, midőn a tanító oly dolgok felett is figyelemre, melyet a tapasztalat a saóiroságot feleltésgesnek tart, mert ez által a figyelem oly szigorú természetet nyer, melyet inkább zsarnokságnak, rendőrszerű figyelemnek tartatni, mint nevelői, okserű figyelemnek.

És végre természetes figyelemnek azt tartjuk, midőn gyermekek szemben használt figyelem természetükhöz mérten gyakoroltatik.

Mert más értelemmel és természettel kell bírnia a kis gyermekek figyelmének, más az idősebbeknek és egészen más a felnőttebbeknek. És ez szerint a figyelem akkor természetes, ha annak szabályai a gyermekek természetétől megegyez.

Nem tagadható az, hogy az iskolai figyelem fogalma mely és széles alapszemen nyugszik, azért, mert a figyelem a nevelés és oktatás mesterségével egy együtt ható és egyben olvadó tényező, mely a nevelés elméletét, a tudás előbbre viteleit eszközi.

És ezért járjuk a figyelem az iskola belserveszetében oly fontos szerepet, mert a tapasztalt igazolja, hogy sok gyermekben a tudás, ész és akaratér hiányát a figyelemnek kell pótolnia, de úgy pótolnia, hogy addig, míg a gyermek értelmi fejlettségére, belátásra, akarat szilárdására jut, a figyelem által kényszerítéssé úgy élne, amint azt töle az iskolai rendtartás kívánja. És ezen tulajdonsága a figyelemnek emeli őt azon fokra, a melyen egész értékének fontoságot képeznek vagyunk elismerni.

Mert egyoldalú felfogással bír az, ki azt hiszi, hogy a figyelem csak arra való, hogy a hibáktól visszatarthatassa a könnyelműt nebulust, vagy hogy az előadás és felfogás sikerét gyümöleszt.

Ői nem! emöl több s nemesebb hivatást eszközöl a figyelem, eszközi pedig egy szóval azt, amit a nevelés és oktatás.

De miként lehet az, kérhető valaki, hogy a figyelem egyaránt tényező az oktatás- és nevelésnél? . . .

Hát azért, mert a figyelem oly kényszerítő befolyással bír a gyermekre, mint a szállítás, mely előkészíti a talajt az elvetendő mag befogadására. És mert a figyelem a kényszerítő befolyás alatt a szoktatás álarozat veszi magára és ez által a munkásság, engedelmesség szellemének keresé megindítja van.

Hogy pedig a kényszerítő szoktatás mily előmenetelt produkál az oktatás és nevelés mezején, hivatkozom a régi perzsa, görög és római fiataiságra, kiknek nevelését a szoktatással összhangzatban gyakorolták. — Igen természetes az, hogy a kényszerítő figyelem alatt, csak oly vezérítő szigorúságot szabad érteni, mely a dolgozatom elején felhozott nevelőszéri, ok és természetes figyelemmel homogéneget nem ellenkezzek.

Az is igen természetes, hogy minden dolog csak annyiban válik az emberek hasznára, ha az ép úgy, mint az orvosser, csak kellő mennyiségben adatik. Így vagyunk a figyelemmel is. Igen hibázzunk, ha azt túlzásul használunk.

De már most bevezetni akarom a figyelem jellemzését, átkívánok térti feladatomb másik részére, a figyelem fenntartásának eszközeire.

(Vége következik.)

Hegedűszó, furulyaszó, cimbalom.

(Különülti tárcsalévé.)

Budapest, aug. 12.

Kétségtelen dolog, hogy mi magyarok muzsikális nemzet vagyunk; hanem az is kétségtelen, hogy megvalójogtatja a magunk hangszeret.

A katonabandák bumentáin, a zongora kalimpálásán, a házomuzsika szotyrogásán soha sem tudunk lelkedni. Hanem ha a csi vagy a fűtű a vállához szorítja a heg edü szára, a fűtű a keresztbe fekteti rajta a vonót és rákészi, vagy Hegedűszó, furulyaszó, cimbalom: vagyis meg, kit a bubánat terbe nyom? — akkor már kikívánok a zeneköltő az utolsó öforintot, husz liter bor kerül asztalra, magunk pedig kiállunk a középre s járjuk szakadásig. Ha pedig a furulya kesergő hangja sir fülünkbe bánatos nótákat, úgy meszoly szor mellett, asztalra borulva, úgy el tudunk szomorkodni, mintha kieselvett volna a világ feneké. Hát néha a muzsikaszó, meg a furulyaszó mellett megszólal a czi balom is s belesir vagy belekaczag a nótá közé, akkor aztán nincs a magy ember előtt semmi más a világon, csak az a két kis verő, ami, a cimbalom hurján fut ugyan végig, de az ember szive közből eszálja ki a hangot.

S nem hiába, mert a czi balom a m i s p e c i á l i s magyar hangszereink, melynek rokoni találatok ugyan más nemzeteknél is, de nálunk terjedt el, nálunk honosodott meg leginkább s különösen itt fejlődött civilizált magasabb zenészetekéknak is megfelelő cimbalom. Bámunk csak hacsak a 10 év előtti cimbalom összehasonlítjuk a mostanival. Az akkor rendszertelen bosszúszó, rossz szerkezetű hangszert csakig cigányzenészek használták. Hogy az emberek számára minálól hangszere alkalmas lett magánserlepre, hogy ma már egyik speciális cigányzenészt részét képezi a zenekaroknak a hogy polgárhozt nyert nemcsak a fűtű, hanem a királyi szalonokban is, az egy derék magyar iparos: S c h u n d y J. J. udvari hangszergyárosnak érdeme, aki már a 70-es évek elején különös előszeretettel adta magát a cimbalom javítására s hosszs és költséges kísérletek után sikerült neki, a cimbalom egész szerkezetét gyökeresen átalakítani, tetszős kulakok mellett szép, telt, egyenlő s beosztott hangvétel szegűl a cimbalom legfőbb hibáit, a hangok zavararavát egészen megszüntetni az által, hogy pedát (hangfogót) alkalmazott a cimbalomra. Ez a találmány forduló pontot képez a cimbalom történetében, mert ettől kezdődik életrejedése, úgy hogy ma már a legelőkelőbb főúri családoktól kezdve az ország minden művelt és zenekedvelő körében otthonossá vált.

Népszerű J o z s e f t ő h e r e z e g ű n k valódi lelkesedéssel viseltetik e hangszert iránt a családjaival s van cimbalom; Turn Taxis hercegnő leányai s a walesi h e r e z e g szintén annyira megkedveltek, hogy most cimbalmozni tanultak; a nemzet csalogánya B i a h a L u j a asszony cimbalom nélkül ugyazólván nem is tud énekelni, s maga is valamin a kintnő operettő-diva P á l m a y I l k a igen jól kezeli a cimbalom. De hiszen magunk is úgy vagyunk vele, hogy ha vámiamei zenekarból hiányzik a cimbalom, nem szól az a színiközök, nem tudunk mi azon mulatni.

Elterjedésének számadataiból kiemeljük, hogy ez ideig 1365 javított pedál-czimbalmó került ki Schunda gyárából, melyeknek nagyobb része természetesen bent maradt az országban, de igen sok szállították ki külföldre is különösen Angol, Német, Francia, Orosz és Olaszországba, sőt már Egyiptom és Anacria sorompói és megnyiták e speciális magyar hangszert előt.

Nagyon természetes, hogy az ily magas fokra emelt s a zeneirodalomban is jogot nyert czimbalmó nem maradtott el országos kiállításunkról, hol teljes joggal a legkiválóbb helyek egyikét foglalja el. — Készítők: Schunda V. J. négy darab gyönyörű pedál-czimbalmót állított ki az iparcsernő zenei csoportjában, a nagy orgona háta mögött, hol azok a kiállítás megnyitása óta általános érdeklődés és bámulat tárgyai.

Szerencsés gondolat volt a kiállítók, hogy a czimbalmó nemcsak mint ipari készítmény, hanem mint hangszert is bemutatja a közönségnek. Két legjelesebb zenekari czimbalmosunk a Pintér István és egyúgyis napokint délelőtt 11 órakor és délután 5 órakor két-czimbalmóval előre közzétett műsor szerint hangversenyeket tartanak, melyek a jelzett időben nemcsak az iparcsernő, de a többi pavilonok látogatóit is mind a czimbalmok köré vonják.

A kiállítás meglátogató főúri és fejedelmi vendégek soha sem mulasztják el Schunda czimbalmát megtekinteni. A trónörökös párt kiváló érdeklődést mutatott irántuk: Ottó és Károly Lajos főherczeg, Mária Terézia főherczegnő, Milla szerb király, Sándor bolgár fejedelmek mind kitüntető figyelemmel néztek meg e hangszert s hallgatták a rajta előadott darabokat. Rainer főherczeg látogatása alkalmával szintén hallani óhajtották a czimbalmójátékok, de hamarjában nem tudtak előkeríteni czimbalmot. Ekkor a főherczeg kaluzsói kedvű kiállítási elnök Matlekovics Sándor államtitkár odalátott az egyik czimbalmóhoz s elkezdte játszani a szubéllel szemből magyar dalokat, úgy hogy a főherczeg egészen el volt ragadtatta a gyönyörű és kifogástalan művészi játékától. Az államtitkár bájos leánya szintén nagy virtuóz a czimbalmó s kitűnő játékát a kiállítás látogatóinak is volt szerencséje már hallani.

Schunda, ki idegen származású ugyan, de szível lélekkel magyar érzelmű deked hazafi, a czimbalmó javítására irányult sikeres működésével nem érte be, hanem hogy a játék megtanulását könnyebbé tegye, nem kimélve pénzt és fáradságot, egyik legjelesebb zenelegy készített czimbalmójátékokat: A lila Géza szerkesztésében időről-időre rendszeres czimbalmóiskolákat és czimbalmóra állt magyar népdalokat valamint más jeles zeneadásokat ad ki, melyekből eddig 4 füzet s Liszt Ferencnek „Magyarok istene” c. műve jelent meg s a nagyobb rész pedig még kiadásra vár.

Mindezekből kétségtelen, hogy az oly sokáig elhanyagolt, de újabb áramlat által felkapott magyar hangszert a czimbalmó előtt fényes jövő áll, melyben az orsz. kiképzés sikere, hol szegények és gazdagok, polgárok és fejedelmek egyaránt lelkesedéssel hallgatják, — a legfényesebb lapot fogja képezni s hisszük, hogy legkezelebb midőn az angliai korújától most hazakerült Pintér Ál, a népszínház derék czimbalmosa is csatlakozik két fővérehez, még tömegesebb lesz a látogatók s czimbalmók körül, mert a három előrangú czimbalmos együttműködése oly művészi élvezetet fog nyújtani, amint nem mindnap hallhatunk.

Szamoszegi.

A magyar hölgyekhez.

Előbb az volt a czélm, hogy csak azokhoz, mint vendégeimhez szóljak, kik az orsz. kiállításra a kalotaszegi szoba felé fordulnak. De bármily nagy is ezeknek száma s bármily meleg rokonérzést tükröznek vissza azok a szavak, magán levelek, melyekkel nem nekem, de az én kedves vidékneknek adóznak, még is az ügy érdekében szólok az egészhez: Magyarország minden honiá nyához.

Hangzatos szavak soha sem jönnek szívből, soha sem találak a szívhöz. Azért hadd szóljak egészen egyszerűen, egészen röviden. Az „Erdélyrészi magyar köznevelődési egylet” megalakult. Czéjja az „erdélyi részekben a hazafiságnak fejlesztése nemzeti irányú művelődés által.” E czélt első sorban iskolák felállításával lehet elérni: iskolákat oda hol a magyarság előelőhódott, oda, hol már csak a községek „Magyar”-előnevei a magyarok, iskolákat mindazon megyékbe, hol a nem magyar ajkúak iskolái jóval túlhaladják számban a magyart. A mi czélunk nem beolvasztani, (ezzen hatása sohasem is volt a magyar elemek!) csak be nem olvasztani.

E czélt bármily parányisággal, mindnyájunk kötelessége előmozdítani társ-

dalmi uton: magunk, magunkért! „E végre mozgósítsuk és változtassuk egy nagy organizmussá az egész társadalmat. Nő és férfi, ifjú és agg egyaránt járuljon erejével, tehetségével a közeledőhöz. Nyerjük meg tehát első sorban e mozgalomnak minden társadalom kelesztő részét, a nőket. A magyar nő kezében nagy hatalom van: érzelmeinek kormányzásának legedesebb emlékeinek ápolása, a nemzeti szert hagyományok tisztelése. Ha az erdélyi szász pörnök, szintugy mint az osztrák előelő nő, százával csoportosulnak s versenyezve buzgódnak az iskola-egyesületekben, hogy a német szót diadalra juttassák: erős hitem, hogy a mi nőink sem fognak a felelettel adósak maradni. Ők lesznek a hazafizert első dajkái, a nemzeti nyelv és hagyományok leghebb őrei; és a ki a nyelvet őrzzi, a z a társadalmat őrzzi, és a nemzetet védi.

Az alakuló gyűléseken hangzottak e szép szavak, bár talánálak vizsgálgra Erdély bércein tal is minden magyar nőnél.

Nagy hazánkfa Kossuth Lajos ezt sürgönyözte: „Erdély jobb keze hazánkban. Minden talpalatnyi térről, mit ott a magyarság elveszt, hazánk ezer éves magyar állami jellegének biztonságá cserébe. Hazafini irányban ellensúlyozni a magyarellenes állambombasztó butogtatást, feltartani a magyarságot, visszaszerelni az elvesztett tért, fejleszteni a magyar közművelődést, oly örvényelelem, melyet minden magyarnak támogatni kellene.” Minden magyarnak támogatni kell. Minden magyarnak támogatni kell. Minden magyarnak támogatni kell.

Ti gazdagok! Drágább és maradandóbb gyöngyöt nem fűzők ékszerceitek közé, mint leendő az a magyar sző, melyet pénzeitek fölülégen visszahódíthatok. Ti leánykák a haza virágai! Kik a szűn időkre hazatértek szülőitekhöz, vagy a kik el sem távoztatok onnan, beszéljétek a család körében valamit egy szép regény viedéről — mely a tietek is, — mondjátok el, hogy a fenyesnek zugása, a vizek zuhogása és a madarak éneke mellől nem akarjátok, hogy kihalljon a magyar sző zengése. Hiszen ez édesebben zeng mindennél, mert a miénk, ezt kötelességünk védni, oltalmazni, hogy sértetlenül hagyassuk utódnak!

Ti tanítónők! Ti, kik eddig is oly fáradságtalan munkáit vállaltok a visszamagyarosításnak, ti, kik a gyermekek útján már több családba bevittétek a magyar szellemet, nemes hivatásokhoz híven járultok ebben az irányban is a hazafias közszellem terjesztéséhez. Meleg rokonérzés töltött el irányotokban mindig s ezért hiszem most, hogy a hozzátok intézett szó nem fog elhangzani nyomtalanul!

Kérlek tehát mindnyájatokat, az összes magyar hölgyeket, járultok a hazafias, e nemes czél eléréséhez: segítetek az édes anyanyelvet visszaadni azoknak, kiktől a zori körülmények elvonták azt, s kik ha elfelejtik nyelvüket, elfelejtik azt, hogy magyarok! A magyar hölgyek mindig tudtak lelkesülni hazájokért. Most sem fognak félre állni!

Leveleiteket intézzétek Kolozsvárra az egyesületi előelőre vagy ha inkább kezetek ügyébe esik hozzám Bánffy-Hunyadra. Az adományokat a kolozsvári lapok nyilvánosan fogják nyugtatni.

Tehát a legközelebbi viszontlátásig. Bizom a találkozásban!

Gyarmathy Zsigáné.

Kiállítási hírek.

Részletes program és általános szabályzat a budapesti őszai nemzetközi gyűmölcs- és konyhakerti kiállításra nézve.

I. A kiállítás tárgya és vezetése.

Az 1885. évi országos általános kiállítás tartama alatt, alább megjelölt időben és helyen friss és feldolgozott gyűmölcs, valamint konyhakerti terményekből nemzetközi időleges kiállítás rendeztetik.

Ezen kiállítás ügyeinek vezetését egy külön szakbizottság vállalta el.

II. A kiállítás helye és tartama.

A gyűmölcs- és konyhakerti termények nemzetközi időleges kiállítása Budapesten, a

főváros által a városligetben felajánlott területen tartatik meg és pedig folyó év október hó 15-től október hó végéig bezárólag.

III. A kiállítás czéjja.

A gyűmölcs- és konyhakerti termények nemzetközi időleges kiállításának czéjja az, hogy Magyarország s a külföld gyűmölcsfajval, zöldségfajval, valamint a gyűmölcsfeldolgozás legjelesebb módjaival megismerkedhessünk; a magyar és külföldi e nemzeti termelést jelenlegi állapotában bemutatassuk s a közönségnek beszerzési források s üzlet tekintetében tájékoztatást nyújthassunk.

IV. A kiállítás tárgya.

Az őszai nemzetközi időleges gyűmölcs- és konyhakertészeti kiállítás tárgyai lehetnek a következők:

a) A puhamagu gyűmölcsfaj: alma, korte; birs, berkenye és lasponys.

b) A csontárok közül: az őszai barack, szilva, som és az esetleg eltartott nyári csontárok.

c) A héjárók és pedig: a dió, mogyoró, mandula, gesztenye.

d) A bogárok közül: az őszimálna, szederg- és számaczafajok.

e) Déli gyűmölcsök u. m. füge, ananász, ciztróm, narancs.

f) Edényekben tenyésztett gyűmölcsfaj gyűmölcsével együtt, (a szőből kivéve, melyre egy szeptember hó 24-től október 4-ig tartandó külön kiállítás rendeztetik.)

g) Gyűmölcsaszalványok és a gyűmölcsfeldolgozásnak mindennemű alakjai.

h) Aszalt kemezők természetben, minálkban vagy rajzban.

i) Gumos és gyökérnemű zöldségek.

k) Káposztafélék és levelzöldségek.

l) Melékfélékkel szolgált zöldségfélék.

m) Hagymaemű és fűszerzöldségfélék.

n) Hályves vetemények hüvelyben és kifejtett állapotban.

o) Száritott, aszalt zöldségeműk és zöldségkonzervek.

V. Díjak és kitüntetések.

A kiállított és jutalomra méltó gyűmölcsök és konyhakerti termények a külön kibocsátandó jury-szabályzat értelmében pénzdiplákban és kitüntetésekben részesülnek.

A kitüntetések a következők:

1. Nagy díszoklevelek.

2. Nagy bronzkérek.

Az érdem mellett az érdemert részletesebben kitüntető oklevelek adatkak ki.

VI. Szállítási kedvezmények.

A kiállításra küldendő tárgyak részére a vasuti és gőzhajósági társulatok jelentékeny szállítási kedvezmények eszközöltetik ki.

Minden bejelentőnek a bejelentett tárgyak kedvezményes szállítása érdekében a kiállítási hivatal által igazolványt küldetik, mely a feladási állomásra a szállítólevélhez csatolatik.

VII. Bejelentés és a tárgyak beküldése.

A bejelentésnek az országos bizottság által nyíltan szököltött bejelentő ivenek két példányban gondoskodik és olvashatólag írva f. évi szeptember hó 15-ig kell megtegetnie. A bejelentési iven közvetlenül a kiállítási hivatalhoz (Budapest, városliget) küldendők.

A bejelentett tárgyak beküldési határideje október hó 10-ike. — Apró gyűmölcsből legalább félter és nagy gyűmölcsből legalább 5 db. küldendő be.

VIII. Térdj a kiállítás szerelvények.

Térdj minden m. után 2 frt fizetendő s fél négyzetméternél kevesebb hely nem adatik. A kiállított állványai és asztalairól a rendező bizottság gondoskodik. A kiállítási tányerok, tálcák, kosárák és ivergek beszerzéséről szintén a kiállítási bizottság gondoskodik, ha csak a kiállító saját, e czélra már meglevő edényeit használni nem akarja, mely kívánás a bejelentési iven világosan kifejezendő. A térj a bejelentés elfogadásának közlése után fizetendő. A már befizetett térj semmi körülmények között sem adatik vissza.

IX. A gyűmölcs eladása.

Az országos kiállítási bizottság kívánatra elvállalja a kiállításban bemutatott s a kiállítónál nagyobb készletben levő gyűmölcs eladását és követeztét, az erre vonatkozólag külön felállított eladási iroda szabályai szerint.

X. Katalogus.

A katalogus részére a kiállítók az országos bizottsággal — czimükön kívül — kellő időben és röviden oly statisztikai és leíró adatokat is közölhetnek, melyek termelésekre vagy üzletükre vonatkoznak.

XI. A jury.

A bíráló bizottság az országos kiváló szakértőiből fog megalakítani, eszenkívül kül-

földi bejelentések esetében minden egyes idegen állam jogosítva lesz, a kiállítók számaránya szerint megállapítandó, jurornak a juryba küldésére.

XII. A szabályzat elfogadása.

Minden kiállító bejelentésének beküldésével mind magára, mind képviselőire és alkalmasítottjaira nézve elfogadja a fentebbi határozatok és alvétel magát az országos bizottság további s a kiállításra vonatkozó rendelkezésének.

Budapest, 1885. július hó.

Gróf Zichy Jenő, Matlekovits, másolatelnök, elnök.

Kérelem

az óvodákat fenntartó egyletek és testületekhez.

A kisdnevelők országos egylete a kezdet nehézségeit legyőzött 14 éves működés után hasznos tevékenységének immár gyűmölcsöket is igérő új stádi umába lép.

A kisdnevelés tudományának és gyakorlatának fejlesztése, terjesztése, népszerűsítése s ezzel az képzési egyletünk egyik főhivatása, hogy a családi nevelés és az intézeti képzés közt még mindig betöltetlen hézagot beszűkölje, a család és iskola nélkülözhetetlen egybefüggő előkészítése. Másik fővá hivatása a kisdnevelők önképzésének a társulásokból fejlődő erővel támogatása; érdekeik önzetlen védelése.

Eszközünk: gyűlésezések, felolvasások, gyakorlati foglalkozások, pályadíj-hirdetések és főként: oly szaklap kiadása, mely az elméletet a gyakorlattal egyeztetni, a nevelési elveket népszerű ismertetéssel terjeszti.

Soha sem kínálkozott czéjaink megközelítésre kiváló alkalom, mint a f. évi augusztus 21., 22. s esetleg 23. napjain Budapesten megtartandó nagy gyűlésünk. Az orsz. kiállítás s a nevelésoktatásnak is nem remélte gazdag csoportokban nyújt okuló tapasztalást. Alapszabályaink javasolt módosítása egyletünk szaks és társadalmi tevékenységét megköszorozza, havonván a rendes tagok körébe a tanítókat és módot nyújtván tagjil leszállítás által a nevelésbarát nagy közönségnek egyletünkbe lépésre és tartalomban, terjedelemben napról napra gazdagodó lapunk, a „Kisdnevelés” ingyenes megszerzésére. A Bujanovich-Köpply alapítvány 2000 forintja pályakérdések kitűzését teszi lehetővé. A minden eddiginél népszerűbbnek ígérkő köznyúlás, a kisdnevelésügyi számos problémáját megoldásra segíteni van hivatva.

Annál kívánatosabb tehát, hogy kiket eddig sajnosan nélkülöztünk miveledési és nemzeti missiót teljesítő egyletünk körében: az óvodákat fenntartó igen tisztelt egyletek és testületek, de ránk biztató kilátásait, alapító vagy pártoló tagságra jelentkezéssel beváltani kesykedjenek.

Alapító tag, ki, vagy a mely testület egyszer mindenkorra legalább 50 forintot fizet, vagy ily összegről alapító kötvényt állít ki és beváltásáig évente 3 forintot fizet az egylet pénztárába; pártoló tag, ki (vagy a mely testület) 6 éven át évenként 3 forintot fizet az egyletnek; viszonzásul a tagsági alapszabály szerj jogok gyakorlása mellett, mind az alapító, mind a pártoló (és rendes) tagok ingyen kapják kész és családi lapunkat, a „Kisdnevelést.”

Es föltöbbsé óhajtanád, hogy szorgalmas de szük anyagi viszonyok közt élő rendes tagjaink a kisdnevelők (gyermekkértésznők) meg a rendező tagokul belépő tanítók némi segélyösszeggel gyámoltassanak a fővárosba utazás és itt 3-4 napig időzős költségeiben a nyújtandó áldozat dusan kamatozik a nevelő feljutáló munkakedvében és szerzendő tapasztalataiban.

Azon tiszteltteljes kérelmé fordulunk hát a nevelésügyi egylet- és illetleg testületekhez, hogy méltóztassanak:

1) a kisdnevelők orsz. egyesületébe alapító- vagy pártoló tagul belépni és f. évi augusztus 21-23. napjain Budapesten tartandó közgyűlésünkön magát képviselteni;

2) kisdnevelőjének, vagy tanító-jának, (gyermeknevelőjének, tanító-jának) a közügyünkre felutazás céljából szünetnapot engedélyezni, és
3) ötlet segélydíjjal támogatni.
A kisdnevelés általános emberi és magyar nemzeti jelentősége oly határtalan, hogy bizony biznik annak felutazására munkánk lelkes félkarolásában.
Tisztelettel
Budapest, 1885. július hó.
A „Kisdnevelők orsz. Egyesületének” választmányja.

Különfélék.

* Jankovich Aurel főispán ur az elmult héten Paliyon ismeretlően fényesen megvendégelte. A furdólet kellemessé tételére igen jótékonyan hatott az, hogy ő méltósága az évad jó részét ott tölti.

— Dreacher Ede polgármester vezetése alatt menesztett kúdszást, mint értesülünk, Treiort Ágoston cultusminiszter úrtól reményre jogosító nyilatkozatot nyert arra, hogy Baján egy új fegyverszármu épület emeltessek.

— Uj mise. Mócs Szaniszió Gyula, zirc-zircszeres rendű áldozár, ma, szombaton, folyó évi augusztus hó 15-én, déli órák 10 órakor tartja a helybeli plébánia-templomban első miséjét.

— A helybeli izr. imaházban folyó hó 10-én gyásztiltszettel tartatott sír Montefiore Mózes ért nagy közönség jelenléteben.

— A szabadkai kir. törvényszéknei megelített vizsgálóról új hírek röpitettek világra, mintha a törvényszék elnöke nyugdíjaztatnék, s hogy két bíró felüggesztett volna. Megbizható forrásból vett értesülés szerint a hírek valótlanok, mert a törvényszéknek kitűnő képzetsű, nagy munkaeurje, mindenki által becsült és tisztelt elnöke továbbra is elnök marad, s mert két bíró nyugdíjaztatást kérte.

— Átéléses. Csiky József szabadkai kir. ügyész, ki az ügyési kar legképzettebb s legmunkásabb tagja, Székességhérárra, Pukovits János alügyész pedig Szolnokra helyezettett át.

— A bajai vadász egyesület választmányára közhírrel teszi, miszerint nyolc a bajai határon szeptember hó 1 ig titulat lóni, s hogy a jakói szőlőkben a vadászat gyakorolható, azonban a többi szőlőkben a vadászat ezenútra is tilos.

* A bajai ifj. egylet szeptember hó 5-én táncszal egybekötött mukvelői előadást tart. Színe kerül Szigligeti „A mama” című vigjátéka.

— A Konrády-féle milóvarda — mint értesülünk — e hó 10-én, szerdán kezd meg előadásait. Csütörtökön, szent-István király napján díszelőadás lesz. Előre felhívjuk a t. közönség figyelmét az élvezetes estékre.

*** Betörés. A bikityi postahivatalt f. hó 9-re ártályó éjelen ismeretlen tettes által feltörtették, s onnan 20 frt értékben ingóságokat loptott el.

* Hymen. Kiss Gyöző hónap hádnagy e hó 12-én vette oltárhoz Pacséron Horváth Izabella kisasszonyt, Horváth Béla m. kir. hónap alezredes, és neje, Latinovits Flóra leányát.

X) A Fogl-féle 10,000 frtos adományból az ipartestület ajánlatára Baján a régi alabbjegyzett segédök mennek fel az országos kiállítási tanulmányozására: Szécsi-csék István, Knop Lajos, Hoch Károly, Karl Ádám, Bitner József, Tury Lajos, Samuel János, Szeverényi János, Spitznagel Ferenc, Gyurkóczy Béla, Tury Gyula, Eigner András, Ury Pál, Vilhelm József, Gozon Daniel, Szlama Lajos, Iszaksis János, Matyai Ignác, Frankenberg Ferenc, Kladek Ferenc.

— Milassin Ignác Szabadkán az ötödik gyógytárt e napokban nyitotta meg.

— Groman Deződ honv. miniszteri államtitkár s orsz. képv. a báró Prandauval való rokonsága alapján 1.100,000 forint örököt.

— Apatinban héttonn reggel a Dunapart több ól szélességben beszakult s a megyei utakra szánt cirka 400 méter kivist csomagát a Dunába zúdította.

— Szabadkán jui. 30-án lecapott a villám a zomb. Teréz egyház tornyába.

— Szombor szab. kir. város törvényhatósága a városi végreh. építési terveinek elkészítésére pályázatot hirdet. A tervek és műszaki iratok f. évi okt. 15-éig nyújtandók be a polgármesterhez. A feltételek, valamint a telek helyrajza és az építési anyagok ár-

jegyzéke a polgármesteri hivatal által kívánatra megküldetik. A legelőszerebnek talált terv 300 frttal fog díjaztatni. A díjazott pályázati művek a város tulajdonába mennek át.

— Felhívás. Folyó évi augusztus hó 20-án Szent István napján Topolyán, az uradalom tulajdonát képező vásártéren a helybeli onkentes túzóltó-egylet javára a nagy népszerűségi tartak, melyre az egész körzék közönsége tisztelettel meghívatik. A népnépv. programja 1. Az ünnepély kezdete d. u. 4 órakor. 2. Délután 4 órakor 5 mennydörgés-zúrd kökögőy lövés jezi a túzóltó zenekar által előadott ékes Rákóczi-induló mellett s népnépv. megnyitását — következő versenyekkel: 3. Löverseny. Fúthat minden topolyai polgármester tulajdonát képező lö, lovasa által szórón megüve. — Távolság 2000 méter körbe. Első díj 3 arany. Második díj 2 arany. Harmadik díj 1 arany. 4. Számarafutás. Fúthat minden Bács-Bodrogh megyei illetőségű négytábrú számarafutó által szórón megüve. — Távolság 1000 méter. Első díj 3 ezüst írt. Második díj 2 ezüst írt. Harmadik díj 1 ezüst írt. 5. Versenyfutás. Fúthat minden istán képre hasonlító ember: teremtés nyolvköntésig kedvre. — Távolság 2000 méter. Első díj 3 ezüst írt. Második díj 2 ezüst írt. Harmadik díj 1 ezüst írt. 6. Ugróverseny. A nyertes díj 1 ezüst írt. 7. Póznamaszás. Maszhat mindenki még a nők is, de csak kromolban. A legnyersebb mászó kap 3 ezüst írt. 8. Hordomászás. A 2 legnyersebb kap 1—1 ezüst írt. 9. Zsákfutás. Távolság 50 méter. Első díj 1 ezüst írt. Második díj 50 rephény. 10. Táncverseny. Résztvehet minden tyúkzsammentes férfi és nő. A legszebben tánczóltó férfi kap 1 taptipját. A legszebben lejtő nő kap egy 6 írt értékű nyakéket. 11. Este nagy túzólték rendezve a szegedi inagyer Stuver által. 12. Társas vacsora a helyszínen sátrak és szabad ég alatt. Ingyen részt vehet abban mindenki aki az ünnepély céljaira egy rongyos florest 20 réz-levé körítve megugraszt. 13. Vacsora után táncz kivilágos kivirradtj. 14. A legszebb idő a népnépv. egész tartamára szerződésileg biztosítva van. A néző közönség kényelmére méretekelt jáuk mellett üföhelyek-és állványokról gondoskodva lesz. Topolyán, 1885. aug. 7 én. Rendezésig.

— A „Báeska” legutóbbi számának hirdetési rovatában a következő különös értesítés olvasható: „Értesítes. Ertesitem roknaim-és barátainak, hogy nóm szül. Schipke Nina f. évi aug. hó 6-án szerencsésen egy erős és egészséges fiú gyermeket szült. Anya és fiú a legjobb egészségnek örvend. Budapest, 1885. aug. 7. Wünsch Robert, cement-technikus és építési vállalkozó.”

3) A budapesti keresk. és iparkamara, az általa a budapesti keresk. akademiánál, a budapesti állami közép ipartanodánál és a fővárosi felső iparrajziskolánál alapított ösztöndíjakra az 1885-ik iskolai évet illetőleg, pályázatot hirdet. Adományozatik a) a budapesti keresk. akademiánál 6 tanulóknak egyenkint 150 frt s egy tanulóknak 100 frt. b) a budapesti keresk. 6 áll. közép ipartanodánál 5 tanulóknak egyenkint 200 frt. c) A fővárosi felső iparrajziskolánál 3 tanulóknak egyenkint 100 frt. A pályázók folyamodványukat (I. Mária Valéria-út, 12. sz. u) tőzsdé épület, II. em.) legkésőbb szept. 15-éig nyújtsák be. A budapesti keresk. és iparkamara.

* A bajai polgári lövőkörben 1885. évi augusztus hó 9-án 460 lövés történt 248 egységig; ezek közt volt 1 szeg. 6 négyes, 30 hármás, 40 kettős, és 49 egyes kör. Szeged: Lemberger Ernő; négyeseket löttek: Eckert István 2, Eckert János 2, Lemberger Ernő 2; hármásokat löttek: Eckert István 12, Eckert János 8, Lemberger Ernő 6, Koller Hugó 1, Peschke Károly 1, Stern Lipót 1.

Előttünk fekszenek a „Gondlőz” regény-folyóiratból 42—47. számok. Diszkrét törekvással tartja lelt, snt emeli azt az irodalmi színvonalat, melyben megindulásunk mutatta be magát. Ez idő alatt a legjobb irodalmi erők egyestültek. Nincs egy száma sem, melyből szereplőnknek legújabb munkásságát dolgozták hiányzanak. A regények, elbeszélések mellett költeményeket is ad s akkép a szereplőink minden barátjának igényét igyekszik kielégíteni. Most három eredeti regény folyik benne. „Az új főispán” Tolnai Lajostól, „A vezető” Margitay Dezsőtől és „Székely támad, székely bánja” P. Szathmáry Károlytól. A nyegedik regény pedig „A gránátokéss asszony”, a német irodalomban oly népszerű Marit műve. Ennek magyar fordítása együtt jelenik meg a német eredetivel, melyet a „Gartenlaube” közöl. Költeményekkel találkoztunk Pálmady Győzőtől, Csákányosy Lajostól, Petri Mórától, Reviczky Gyulától, Lauka Gusztávától stb. Elbeszélések pedig Ejszaky Károly, e

regi derék írónk, ki esa k ritkán szól meg, továbbá Tóth Béla, kedves elbeszélővel „Két hazugság”, „Magyar kedélyesség” Dege Alajostól, „Hozony vallott” Géza szermetől, „Muzsai Jánosról”, „Az én kis fiam” Gyarmathy Zsigánótól, „A ház-Boglátról” Fetelei Istvánról „Magyar költők szerelme” Szana Tamástól, „A nevelés csokor” Bartha Feleántról, „Egy boldogtalan asszony” Kisteleki Edőtől, „Jus prima noctis” Mikszáth Kálmántól és egyéb apró tanulságos és mulatózó cikkeik. A gyorsan emelkedett, folyton erősbülő váll. laból minden héten három nagy új jelenik meg. Kínja és szerkesztő Székely Aladár Budapest. A lap vezetőjét, mint főmunkatárs Tolnai Lajos vette át. A vállalatról örömmel lehet szólni, mert nagyon alkalmas rá, hogy kisorítsa a nálunk annyira elterjedt külföldi hasonló vállalatokat, s magyar olvasmányokkal lássa el a magyar családokat. Előfizetési ára egész évre 6 ft, évenként 1 ft 50 kr.

Minden családra nézve fölsőtte nagybecsű! Resica Magyarországbán. Beesés iratára szerencsém van választani, hogy a Braudt R. gyógyszerész svájci labdacsoat megkaptam s azokkal nagyon meg vagyok elégedve. E labdacsoat már 4 éve, hogy házamban tartom s csak a legjobbat mondhatom rólok. A svájci labdacsoat házamban mi igen nagyra becsüljük, 4 éve már, hogy segítségünkre van a ügy a gyermekek bajában, mint a család-köztetésében jó sikerrel használjuk, én és a nóm is élünk velök s mind addig semmi súlyos betegség nem fordult elő házammal, mit csak is a svájci labdacsoak közöttbenek, s ezért a Braudt I. féle svájci labdacsoat (a gyógyszerárakban 70 kr. egy dobozzal) minden más hasonló gyógyszerrel nézve becsülöm. Teljes tisztelettel: Heger Antal, fűszer- és termékekerekedő. Figyeln! kell a dobozon levő fehér keresztre vörös mezőben s Braudt R. névátírására.

Pathkőzögek.

Halálós ágyán fekvőt egy igen eladósodott egyn. — Csak addig élhetök még addig, amíg kihzhetem. Hát örököl akar maga élni? mondá a mellette álló orrosa.

Vasuton. Férj és nő több évi házasság után.

Nő. Kérlek, kedvesem, add kisé ide az új-ságot. Unatkozom.
Férj. Azonnal édesem, a mint az alagut-hoz érök.

Szerkesztői üzenetek.

— Dr. F. S. ákosd. A legközelebbi számok egyikében közölve.
— J. F. Batina. A közlét megkezdettük.

AZ ELSŐ OS. KIR.

DUNA GÖZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

MENETRENDJE.

Ervényes 1885. feb. 21-től további intézkedéig
SZEMÉLY. ÉS POSTAHAJÓK:
Budapestre: naponta kétszer, reggeli 3 óra 45 perczkor, és délután 3 órakor
Mohácsra: naponta kétszer, reggeli 6 óra 45 perczkor, és este 8 óra 40 perczkor.
Üvidékre: naponta reggeli 6 óra 45 perczkor.
Zimony, Belgrád és Pancsovára: kedden, szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.
Orsovára és Dunafeldejemenekbe: szerdán pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.
A hajók indulása Budapestre: déli 12 órakor és éjjeli 11 órakor
Érkezés Budapestre: hajnalban 3 órakor és déli után 2 óra 45 perczkor.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1885. augusztus hó 12.

Buza uj.	7.15
Zab	5.45
Arpa	4.75
Rizs	5.90
Kukorica uj.	5.25
Bab vízj.	6.50

Az árák 100 kilogr. után.

Heti naptár.

AUGUSZTUS HÓ (31 NAP.)

17 Hétfő	Anasztás pk. Iona csász.	Tüdőltözés
18 Kedd	Lajos pk.	Elsőnyeged
19 Szerda	Szt.-István m. kir.	17-én 3 ó 30 p. d. u. nyug szél után erősöd. idő.
20 Csütörtök	Bernát ap.	
21 Péntek	Timót ap.	
22 Szombat	Ben. Fül.	
23 Vasárnap		

Vasúti menetrend

Bajáról—Szabadkára.
Bajáról indul naponként kétszer d. e. 10 óra és 13 perczkor és este 7 óra és 11 perczkor.

Felölös szerkesztő:
CSERBA FERENC.

CSALHATATLAN.

Roborantium (Haj és szakált növesztő szer) egy tudományos alpra és sok eredményre felfektett szer a kopaszág, hajkihullás, korpaképződés és szárlékel ellen. Egyetlen, tényleg eredményeket felmutató szakálnövesztő és erősítő szer. Üdít és élesztő tulajdonságait a „Roborantium” továbbá megbízható szer emelőző gyengeség és fejfájás ellen. Egy óráig fűvez ára 1 frt 50 kr. próbáruv 1 frt.

Kosmetium (hajszelölő) finom és utánozhatlan, a haját simulókonyára és hullámosra teszi. Erredeti üveg ára 1 frt 50 kr. próbáruv 1 frt

Eau de Hébé keleti szépségör, arcművészek gyönygő, fehér és testi frisseséget, utánozott szepöl és májfoltokat Ára 85 kr.

Bouquett du Serail de Grolich szeszkendő-illatszer az elegans világ számára. Gyöngye az illat-

Morvai kárpát szájviz szalicilsavval 60 kr.

Grolich-féle haj- és szakálfestő szer fest székötöl sötét barna színez. 1 frt 20 kr.

Grolich Hail Milkon (hajjuttató), hajszin nélküli, hanem szürké hajnak eredeti színet adja vissza. 2 frt.

Grolich-féle Poudre dépilatoire hajeltávolítószert 70 kr.

Grolich-féle korpaviz eltávolít gyorsan és biztalan hajkorpát. 1 frt.

Grolich-féle májusvirágkenőcs legnőmből s kényes és taj apo lássára 1 frt.

Grolich-féle Flóra-hajpor fehér és rózsaszín legnőmből hőlgyep 50 kr.

Grolich-féle Flóra rózsá arczfestő sálak és arczfestésre 50 kr.

Minden orvosok felügyelete alatt készítve.
Használati utasítások, közönlőlevelek és nyilatkozatok minden cikkhez mellékelve.

Gyár és közp. raktár **GROLICH J. Brünnen** Stadthofplatz.
Orvosok elismerik a Grolich-féle készítmények hasznosságát, tartós vásárlás által, így ir. a t. k. *Blümel Alajos* ur, gyökeri orvos St. Péterben ápr. 25. 1885. „A krom postatársulat” mellett nekem 8 üveg *Roborantium* és 3 üveg *Kosmetium* megfelelő engedmény mellett mint *rob. és k. üveg*, küldeni.”
Tisztelettel
BLÜMEL, gyak. orvos.

Főraktár Baján és vidékre egyedül
Brachfeld Nina illatszer-kereskedése.
Budapest: *Novada Nador*, hatvani-utca 10., továbbá kapható minden nagyobb gyógytárban és kereskedésben, hol erre vonatkozó fálragszók a kirakásban láthatók.
Hátársulat a Grolich-féle készítmények kérésük, minthogy csakis ezekről vállaltatik teljes szavatosság.

Bolt és lakás

bérbeadás

Alulírottak Haynald (bárány)-ut-
ca sarkán lévő házában a SPITZER
IGNÁCZ-féle lakás, mely áll: 1 sarok
bolt-, 3 utczal és 1 udvari eseléd
szoba-, 1 konyha-, 1 élés- és 1
fáskamra-, 1 pincze-, padlás- és
bellevezett folyosóból, 1885. évi
november 1-től bérbé kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a
tulajdonos

SCHERER ANTAL.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
Legtiszább égyvínű
SÁVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítűnő hatásnak bizonyult köhögésnél,
gegethajoknál, gyomor- és holyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

1885

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. YÁCZI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VÁCZI KÖRÜT 69.
BAJÁT, KÜLÖN ÉS CELEBRÁ ÉPÍTETT HELYSÉGEIBEN.
FOY BÉREDELVŐL DÖBEM ELLÁTOTT

BEFEDEZETT ÉS
melynek számos megtekinté-
sére az érdeklődők
fisztelettel meg-
hívóznak.

1885

Az ujvilág- és sörház-utca sarkán lévő (volt Schön
Károly-féle) házban egy 4 szoba- és hozzátartozókból álló

 szép lakás

f. é. november 1-től kezdve bérbeadandó. Bővebb értesítést
ad: **Bruck Bermann**, m. kir. adóellenőr.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTKEZŐKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

GYÁSZJELENTÉSEKET, KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT.

Együttal felkérem a községek t. Elöljáróit, hogy becses rendeléseiket **egyenesen**
könyvnyomdámba, **Bódog-tér, Scheibner-féle ház** küldjék.